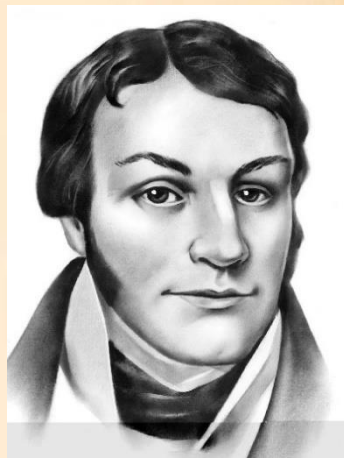

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г.С. СКОВОРОДИ**

**Український мовно-літературний факультет
імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка**

**Кафедра зарубіжної літератури та слов'янських мов
імені професора Михайла Гетманця**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ФІЛОЛОГІЧНИХ НАУК**

**МАТЕРІАЛИ
СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ,
ПРИСВЯЧЕНОЇ 245-РІЧЧЮ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ
ГРИГОРІЯ ФЕДОРОВИЧА КВІТКИ-ОСНОВ'ЯНЕНКА**

(22 листопада 2023 року)

Харків – 2023

<i>Філатова Юлія</i>	
Жанрові особливості малої прози Василя Симоненка	83
<i>Хижняк Ганна</i>	
Есей як проблематичний жанр: Тарас Прохасько і Тарас Лютий.....	85
<i>Холодова Дарина</i>	
Використання інтерактивного генеалогічного древа для дослідження персонажів твору «Кар'єра Ругонів» Еміля Золя	88
<i>Циба Мирослава</i>	
До питання про сучасні концепції класифікації історичного роману (на матеріалі романів Кліма Поліщука «Отаман Зелений» і Андрія Кокотюхи «Справа Отамана Зеленого»)	90
<i>Чала Марина</i>	
Образ смерті в романі Маркуса Зузака «Крадійка книжок»	94
<i>Чепракова Регіна</i>	
Еміль Золя як теоретик натуралізму в літературі та театрі	96
<i>Чечньова Наталія</i>	
Феміністичні тенденції в романі Сильвії Плат «Під скляним ковпаком».....	98
<i>Шпітальна Оксана</i>	
Розвиток критичного мислення під час вивчення української літератури.....	102
<i>Язвенко Анна</i>	
Інтерпретація до сучасності жіночих образів новели Ольги Кобилянської «Valse melancholique»	104

*Ю.Д. Філатова
Харків, ХНПУ імені Г.С. Сковороди
Наук. кер.: к. філол. н., доц. О.С. Лук'янова*

ЖАНРОВІ ОСОБЛИВОСТІ МАЛОЇ ПРОЗИ ВАСИЛЯ СИМОНЕНКА

Вступ. Важко переоцінити значення фоностилістики як галузі науки, що «вивчає способи організації звуку в мовленні та визначає найбільш ефективні шляхи використання природних і функціональних властивостей звуку для того чи іншого типу мовлення», оскільки усна форма, її звуковий зміст, вважається первинною формою мови.

Узагальнення досвіду науковців з проблеми дослідження. Останнім часом праці В. Симоненка викликають інтерес у багатьох науковців. За своє коротке життя В. Симоненко написав небагато поезій, але його творчий здобуток повний. У його дослідженні брали участь В. Моренець, С. Буряченко, М. Сом, І. Кошелівець, Р. Корогодський, В. Пахаренко, Є. Сверстюк, А. Ткаченко та ін.

Мета дослідження: вивчити жанрові особливості малої прози Василя Симоненка.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проза В. Симоненка надзвичайно поетична за формою, більшість його новел романтичні за характером, сповнені внутрішньої одухотвореності.

У доробку В. Симоненка – поезії, оповідання, байки, щоденник «Окрайці думок», критичні та пізнавальні письмові праці. До читача (спочатку Радянського Союзу, потім України) поезії митця дійшли із значним запізненням. Радянська цензурна система часто дозволяла оприлюднити слабкі твори, а також відмовлялася повертати вірші, які були водночас художньо вражаючими та ідеологічно проблематичними. Так, наприклад, виникла єдина зажиттєва збірка «Тиша і грім» (1962).

Ще в студентські роки В. Симоненко створив серію «Банка монет». Назву книги можна трактувати в романтичному ключі: ліричний герой перебуває в стані очікування подорожі, сповненої небезпек і несподіванок, саме ця подорож здійснюється на морському

судні. Крім того, автор чекає на вихід збірки в цілому, яка понад рік лежить у видавництві «Молодь» і так і не була надрукована.

Першим з'являється візуальний образ задуманого героя, який знаходиться біля читача. Це вже сформована особистість, але досвіду ще бракує, тому поет послідовно намагається відповісти на болючі питання, головне з яких – яким шляхом йти, чому присвятити своє життя: *«Куди піти, звернутися до кого, / Де відшукати живодайний лік?»* [2, с. 106].

Щоб звернутись до себе з цими питаннями, ліричний герой бере участь у вигаданих розмовах із матір'ю (наприклад, вірш «Розмова»), наближається до дівчини (поезія «Дівчина!»), шукає відданого партнера («Гей, товаришу!»). Добірка містить численні вірші з реченнями в умовному способі, тобто ліричний герой обдумує різні сценарії розвитку подій, уявляє, що може статися в майбутньому і як він на це відреагує.

Вихід збірки «Тиша і грім» затримався на понад вісім років, лише тоді збірка побачила світ у Державному видавництві художньої літератури. Для людини творчої це справа всього життя, поет пройшов шлях від тихої лірики молодості до яскравої поезії політики з вагомою громадянською складовою. Не останню роль у цій еволюції відігравав досвід журналіста, його здатність вирішувати соціальні проблеми. Новаторство збірки полягало не в гонитві за новими поетичними формами, а в розробці нової концепції. Приваблює легкість вислову, прозорість стилю, лаконізм, правдивість поетичного тексту, афористичність, декларативність. У деяких віршах помітно вчення про мораль. Розгорнута метафора «тиша» і «грим» є локальною для концепту однойменного циклу. В її основі – емоційна подорож ліричного героя. Термін «мовчання» асоціюється із застоєм, бездіяльністю, пасивністю та занепадом, але відбувається буря, і пробуджується любов'ю людський дух [2].

Посмертна збірка віршів В. Симоненка «Земне тяжіння» (1964) додала темі нового виміру, цього разу в центрі уваги зосереджено політичні та соціальні проблеми, які стали виключною турботою більшості [2].

Слово митця й епос доповнюють одне одного: те, що було недоступно для розкриття поезією, автор розкрив у прозі, побудованій на оповідному сюжеті епічного масштабу. Проза, як і поезія письменника, аполітична, сповнена ідеї цінності кожної окремо взятої особистості.

Висновки. Епічна спадщина В. Симоненка – визначне й оригінальне художнє явище, яке варте інтересу як дослідників, так і читачів. Вона, без сумніву, може стати предметом дослідження (в авторському чи жанровому контексті), це дає можливість для різноманітних інтерпретацій, що може привести до більш глибокого розуміння творчої постаті вічно молодого майстра слова.

Література

1. Ковальов В.П. Виразальні засоби українського художнього мовлення. Херсон: ХМВ, 1998. 125 с.
2. Симоненко В. Вибрані твори / упоряд. Анатолій Ткаченко, Дана Ткаченко. Київ: Смолоскип, 2010. 852 с.
3. Шулінова Л. Синестезії в індивідуальній мовній картині світу. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Літературознавство, мовознавство, фольклористика*. 2011. Вип. 22. С. 46-49.

УДК 821.161.2-4

*Г.Ю. Хиженяк
Харків, ХНПУ імені Г.С. Сковороди
Наук. кер.: к. філол. н., доц. Г.І. Хоменко*

ЕСЕЙ ЯК ПРОБЛЕМАТИЧНИЙ ЖАНР: ТАРАС ПРОХАСЬКО І ТАРАС ЛЮТИЙ

Вступ. На початку ХХІ століття в Європі та в Україні значно зростає інтерес до вільного вираження суб'єктності, переосмислення традиційних концепцій, пошуку сенсів. У літературі такому суспільному запиту якнайповніше відповідає жанр есею, до якого звертається все більше письменників, учених, філософів і, як наслідок, виникає необхідність теоретичного осмислення явища.

Актуальність теми. Незважаючи на активні дослідження міжнародної спільноти філософів і літературознавців, єдиного визначення жанру есею неможливо запропонувати, що висуває есей у простір проблематичного пізнання.

Ціль дослідження. Проаналізувати спроби окреслити жанр есею, які належать знаним есеїстам: Тарасові Прохаську в його лекції